

ПОЧЕСНОМУ ЧЛЕНУ УМТ, ДРУГОМУ ВІЦЕ-президенту УМТ, ПРОФЕСОРОВІ О.І. МАТКОВСЬКОМУ – 85 років

Непросто писати до ювілею Людини, в якій позаду стільки тих славних ювілеїв. Адже до кожного з них скрупульозно проаналізована її багатогранна педагогічна, наукова, організаційна, громадська і ще бозна яка діяльність, згадано всі її вчені ступені, різні посади і регалії, перелічено усі наукові праці. Непросто писати про Людину, яка є твоїм учителем і старшим колегою одночасно, якою з першого дня знайомства і протягом багатьох десятиліть щиро захоплюєшся, намагаєшся хоча б у чомусь бути подібним до неї і часто відчуваєш з гірчинкою розчарування, що тобі це не завжди вдасться. І в тому розчаруванні геть не має недоброї заздрості, а від цього стає ще більшим захоплення нею.

У привітанні такій Людині не бажано мати словесні повторення минулих ювілеїв. Хочеться знайти слова до неї і про неї, які ще ніхто не говорив, бо вона варта тих слів. Ті слова короткі, але влучні мають про неї сказати все, і не так їй, як іншим, щоб вони могли відкрити для себе всю її сутність, неповторність, різноплановість і разом з тим цілісність, людяність і щирість. Мова йтиме про Ореста Ілляровича Матковського — *патріарха української мінералогії*, вчителя і вченого, який підкорив серйозну життєву вершину заввишки у 85 років, але повного сил і енергії, творчих планів, як це було у нього завжди. Складати йому, найстаршому учневі академіка Євгена Лазаренка, ювілейну gratulatory від імені мінералогів Києва — молодших учнів академіка, випало мені. Це почесно і відповідально, нелегко і хвилююче. Під впливом усього цього не знаю з чого і почати. Певно почну з найголовнішого — його любові до Землі.

Та любов привела молодого Ореста з хліборобської від діда-прадіда родини на геологічний факультет Львівського університету, де він став учнем майбутнього академіка Євгена Лазаренка, для якого Земля, її мінеральні багатства з погляду як матеріального, так і естетичного були чимось благоговійним і святим. Предківська і лазаренківська любов до Землі в Оресті Ілляровичу злилися воєдино. Та любов у ньому живе і міцніє протягом усього життя. Вона спонукає вченого до невтомного і глибокого вивчення мінеральних багатств України, заохочення до цього нових і нових поколінь студентської і наукової молоді завдяки своїм лекціям, науковим статтям, монографіям, журналам, які він редагує, науковим конференціям, експедиціям, які він організовує, тощо. Цією любов'ю наш ювіляр живе, не мислить себе поза нею і, що найголовніше, дуже уміло і постійно «запліднює» нею інших. У час суцільної комп'ютеризації, коли здається, що електронний «розум», закладений

в ті чуда науки і техніки, може замінити саму людину, така головна риса Ореста Ілляровича є дуже важливою. Його кредо в науці і житті — ніякий комп'ютер не замінить людину в пізнанні таїн Землі — надто важливе і беззаперечне.

Вражаючими є людяність і простота Ореста Ілляровича. Я мав змогу бачити професора Матковського, починаючи з далекого 1961 р., у різних ситуаціях і то-вариствах, серед студентів і поважних науковців, на роботі в селі і під час геологічних експедицій, на лекціях і високих урочистих засіданнях. Скрізь і всюди, з молодими і поважними, зі студентами, науковими початківцями чи світилами науки, Орест Іллярович — доброзичливий, уважний, простий і доступний. Йому геть чужі погорда, зверхність, зарозумілість, як і зайве панібратство чи запобігання перед сильними світу цього. Орест Матковський — людина шляхетна у найвищому розумінні цього слова. Шляхетні люди були найбільшим скарбом народу і держави в усі часи, а в нашому розхристаному світі без меж і табу вони — єдина запорука світовій цивілізації не скотитися до печерних часів.

Орест Матковський — людина високого патріотизму. Його патріотизм не показний, а глибоко органічний. Він був з ним як у часи єзуїтського нищення всього українського в «большевицькій» імперії зла, так і в часи нинішньої, багато в чому паперової, Незалежності. Як людина взагалі не може жити без світла, сонця, води і повітря, так і люди-патріоти, до яких належить Орест Іллярович, не можуть жити без рідної мови, культури, своїх предківських традицій і звичаїв, а найперше без своєї рідної землі. Якщо в людини забрати все те, то вона почне поволі помирати. Таких професорів-патріотів, як Орест Матковський, нині наша Україна дуже потребує. Саме такі викладачі несуть студентській молоді не лише фахові знання, а й високу національну свідомість, глибоке розуміння слів великого Тараса, що лише «в своїй хаті своя й правда, і сила, і воля».

Не могу не відмітити такі риси ювіляра Ореста Матковського — мужність і сила волі. Не раз нещадно било його життя, але він вистояв, не зломився, не замкнувся в собі. Він ще більше відавався улюбленій праці, був серед людей, вчив їх, спілкувався з ними, запалював їх своєю енергією, не цурався веселого товариства і, як завжди, був його душею.

Заслужений професор Львівського національного університету імені Івана Франка, Орест Матковський є професором не традиційним і дуже сучасним. Він перебуває у постійному русі, його не втомлюють часті поїздки або він просто не звертає на це ні своєї уваги, ні уваги інших. У рідкі години відпочинку віддає перевагу не газеті чи телевізору (Інтернету), а знову ж тягнеться до землі, працюючи на дачній ділянці. Таких професорів любить молодь, бо у них молода душа, вони не створюють навколо себе неприступного муру отої професорської поважності і недоступності.

На цьому слові припиняю мову про ювіляра, — пора сказати щось і йому. Дорогий Оресте Ілляровичу, будьте і надалі в постійному русі, не старійте ні тілом, ні душею. Плідно творіть в українській мінералогії, у цілому в науці, освіті і культурі, навчайте і виховуйте для нашої України здібних, самовідданих у праці, вірних своєму фаху молодих геологів. Нехай рідна земля м'яко Вам стелеться під ноги ще багато-багато років. Людського тепла, душевного спокою, снаги до повносилоного життя Вам на кафедрі, в сім'ї, родині, в нашій Україні. Горіть і не згорайте. І хай Вам в усьому допомагає Всевишній.

Ю. ГАЛАБУРДА

ст. н. співробітник ІГМР імені М.П. Семененка НАН України

Президія і Рада УМТ, редколегія «Записок УМТ» прислужуються до привітань професорові О.І. Матковському з нагоди його 85-річчя і зичать йому міцного здоров'я, благополуччя і нових творчих успіхів.